

Rädda Barnen

BARN S RÖSTER!

INRIKTNING FÖR NATIONELL VERKSAMHET 2025–2028

**Bilaga 2, Rädda Barnens Barnrättsagenda
Riksmötet 2024.**

BARNS RÖSTER!

-inventering inför inriktning för nationell verksamhet 2025-2028

Rädda Barnen samlar ständigt in kunskap om barns situation och om barns röster i frågor som berör dem. Det sker genom alla möten med barn i de verksamheter som bedrivs runtom i Sverige, i alltifrån studiestöd till aktiviteter för barn och föräldrar, till insamling av barns röster i olika rapporter. I och med att vi återkommande möter många barn i våra verksamheter så får vi en chans att lyssna till barn i olika åldrar och att bygga upp ett förtroende och en trygghet som gör att barnen vänder sig till oss med olika frågor och funderingar. För att kunna veta när rättigheter kränks så behöver barn först få kännedom om sina rättigheter. Genom våra verksamheter kan vi öka barns kunskap om deras rättigheter.

Det finns olika sätt att samla in barns röster, dels kan det göras genom barnens egna berättelser, kvalitativt, dels genom att vi sammanställer data från enkäter, kvantitativt. Det ger oss en större insikt i barnens behov och tankar, men det är viktigt att förstå att det många gånger är vuxna som formulerat frågorna. När vi samlar in åsikter, röster eller synpunkter från barn följer vi utöver våra egna riktlinjer också barnrättskommitténs nio kriterier för meningsfull och etisk delaktighet. Det handlar bland annat om tydligt syfte, samtycken, information om vad materialet ska användas till och planerad återkoppling.

Till detta underlag har vi sammanställt vad barn i våra verksamheter berättar. Här finns svar från Ung röst, som är Rädda Barnens undersökning för att lyssna in hur barn och unga i hela Sverige upplever att deras rättigheter respekteras och tillgodoses i vardagen. Totalt har 7 939 barn i åldrarna 12, 14 och 16 år svarat på frågorna i enkäten. Enkäten har också kompletterats med intervjuer i fokusgrupper. I underlaget finns även röster från andra rapporter, till exempel "Vuxna – vad gör dom? Barns röster om rasism i skolan belyser barns erfarenheter av rasism samt diskriminering och trakasserier med fokus på etnisk tillhörighet, hudfärg, kultur, språk och religion, med fokus på skolan. Rapporten bygger på enkätsvar från drygt 1 000 elever samt en kvalitativ studie av en forskare. Även rapporten Mellan stolarna lyfts upp. Länkar till samtliga rapporter finns längst ner i dokumentet.

Av Barnrättsagendan framgår att Rädda barnen skapar effekt för barn genom att arbeta systematiskt med barns delaktighet, lyfta barns röster och stötta deras egen organisering. Detta underlag innehåller också de frågor som RBUF prioriterar inom respektive område, samt vad några unga civilsamhällesaktörer har berättat för oss om vilken roll de vill att vi mycket tydligare ska ta i samarbete med dem. Vi har valt inte nämna vilka unga civilsamhällesaktörer som gett sina synpunkter, då vi ville ge dem fritt utrymme att uttrycka sina åsikter.

Oavsett vilket område vi arbetar med så ska vi alltid säkerställa att vår kunskap, våra metoder och vårt påverkansarbete drivs utifrån barns egna röster och bygger på barns delaktighet. Detta förstärks genom vår barnsyn, men behöver också synas i det operativa arbetet.

Vårt arbete att göra barn delaktiga utgår från den barnsyn som föreslås i Barnrättsagendan: *Varje barn är rättighetsbärare som utan diskriminering ska ha ovillkorlig tillgång till och kunna utkräva sina mänskliga rättigheter. Barnet är expert på sin egen situation och ska tas på allvar. Barns delaktighet är en rättighet men också en resurs för hela samhället. Det är vuxenvärldens ansvar att förverkliga barnets rättigheter.*

INRIKTNING 1: ATT MÅ BRA

Globalt mål: Hälsosam start i livet

Barn i våra verksamheter lyfter återkommande vikten av att ha en meningsfull fritid och tillgång till trygga vuxna utanför hemmet, att ha en plats att komma till och leka. De berättar att de upplever en trygghet i att veta att det finns en plats att komma till för stöd och att få uppleva glädje trots en annars stressad situation.

Från Ung Röst:

Fritid

12% har inte kunnat delta i någon aktivitet på fritiden för att de inte kunnat ta sig till aktiviteten. 38% av de som identifierar sig som annat än tjej eller kille har behandlats illa utifrån att de är homosexuella/bisexuella.

"Fokusera mer på sådana saker som rasism, homofobi och prata mer om ångest och depression bland barn och ungdomar och förklara att det är jobbigt i perioder men det finns hjälp." - Tjej, 12 år

"Fler fotbollsplaner och ishallar då dessa alltid är bokade/upptagna av föreningar." - Kille, 12 år

Från rapporten Missing Out om barns egna röster om att leva i relativ fattigdom

- Barn identifierar själva ekonomi som ett hinder för delaktighet i organiserade fritidsaktiviteter (Gå på sport etc). Det gäller både barns egna erfarenheter och situationer de ser/förstår/snappar upp när de bor i områden med hög barnfattigdom.
- Barn nämner konsekvenser av alla sorter - tex hälsa, generellt utanförskap och risken för att välja en kriminell väg om fritiden inte är bra.
- Fritidshemmets betydelse för meningsfull fritid (även om vi i rapporten också argumenterar för att det är en del av rätten till utbildning också).

Från enkät till barn och unga om Covid-19

Många barn berättar om att isoleringen, bristen på fritidsaktiviteter, att inte få träffa kompisar och mer tid framför skärmar leder till större psykisk ohälsa. *"Jag längtar tillbaka till när jag var 11 år, då kunde man bara gå ut och leka med vem som helst på gården eller knacka på. Nu finns inga ute och jag har inga att hänga med. Känner mig så ensam"*, berättar en ungdom

Från Hör barnens röst – 120 barn mellan 5 och 17 år rapporterar till FN:s barnrättskommitté

Vad behövs för att må bra? (5-11 år ritar och skriver om sina rättigheter)

- Att sporta
- Att dricka vatten
- Att äta mat
- Må bra i kroppen
- Spela fotboll
- Slåss
- Brottas
- Familjen
- Att ha kompisar
- Leka
- Göra videos
- Vara glad
- Gå ut i naturen
- Att lära sig saker

Barnen ritar och berättar att de tycker att deras familjer och lärare lyssnar på dem. En del barn berättar att de har varit med om lärare som inte lyssnar eller tror på dem.

Rädda Barnen

Om du var Sveriges regering vad skulle du göra och ändra på?

• Vara snäll • Alla som är rasister ska i fängelse • Alla böter ska gå till barn • Barn får välja vad de vill göra • Ingen ska svära i skolan och om de svär ska de vara hemma en vecka • Barnen får börja jobba om de vill • När de vuxna jobbar och får pengar så måste de dela med sig • Alla som vill bo i Sverige ska inte bli utvisade, flera av barnens kommentarer • Barn ska kunna åka bil • Alla har lika värde även om de inte har lika utseende • Vuxna får inte svära • Alla ska vara snälla • Inte vara dumma

Från RBUF

- Tillgänglig, jämlik och vinstfri vård
- Avgiftsfria mensskydd, preventivmedel, provtagning för könssjukdomar, glasögon och tandvård
- I nuläget är många barn begränsade i sitt fritidsutövande på grund av pengar, funktionsvariation, normbrytande könsidentitet eller etnicitet
- Child Safeguarding inom idrott och fritid borde vara obligatoriskt för alla ledare
- Avgiftsfri och likvärdig kulturskola i hela Sverige
- Ökat stöd till unga som håller på med kultur – informationsbrist ska inte begränsa barns kulturutövande. Barn behöver få information om vilket stöd de kan få för sitt kulturutövande
- Fler fritidsgårdar – ska vara en skyldighet för kommuner att erbjuda barn över 13 år fritidsverksamhet, kommuner behöver få mer stöd för det så att fritidsgårdar inte läggs ner
- Väntetiden för könsbekräftande vård måste följa vårdgarantin. Den könsbekräftande vården för barn ska i första hand ses som medicinsk, inte psykiatrisk
- BUP (Barn och Ungdomspsykiatri) och ungdomsmottagningar måste få ökade resurser för att kunna ta emot fler barn. Barn ska enligt lag ska ha rätt att träffa någon att prata med inom två veckor från att dom sökt vård. Alla elever ska, utöver skolläkare och skolsköterska, ha tillgång till psykolog, kurator och personal med specialpedagogisk kompetens placerad på skolor.
- Lärare ska utbildas inom barns psykiska ohälsa
- Barn som anhöriga, med missbruk, psykisk ohälsa, våld, allvarlig sjukdom eller dödsfall i familjen, ska upptäckas tidigt och få rätt stöd (även ekonomiskt om det behövs)
- Låt barn kvalitetssäkra vården för barn. Vi vill att regeringen skapar ett barnråd under Socialdepartementet som ska säkerställa att det finns ett barnperspektiv i vården, unga civilsamhället ska vara representerade i barnrådet. Det ska även göras en barnkonsekvensanalys* av arbetet, tillsammans med en analys över hur mycket inflytande och verklig makt som faktiskt ges till målgruppen.

INRIKTNING 2: ATT KLARA SKOLAN

Globalt mål: Återgång till skolan

Från Ung Röst

Skola

9% får sällan eller aldrig den hjälp de behöver i skolan för att klara sina uppgifter

34% av killarna har i skolan blivit slagna, sparkade, puttade eller inlåsta

27% av tjejerna har utsatts för sexuella trakasserier på skoltid

38% av de som identifierar sig som annat än tjej eller kille har behandlats illa utifrån att de är homosexuella/bisexuella

25% av barn med utländsk bakgrund har behandlats illa i skolan utifrån hudfärg, kultur, religion eller var de själva eller deras familj kommer ifrån

"Jag tycker att vi har lärt oss en del om barnkonventionen. Men när vi lär oss, brukar de avbryta och säga: Nu kan ni det här, nu gör vi något annat, tiden flyger. Så vi har inte lärt oss allt." - Kille i fokusgrupp

"Förändra konceptet skola så det passar alla. Många blir hemmasittare idag pga att de inte klarar att vistas i skolmiljön med alla krav mm. När en vuxen drabbas liknande, kallas det utbränd." - Ungdom, 16 år

"Ingen förstår hur höga krav vi ungdomar har nu i skolan. Alla säger bara att vi är lata. Men prova lev vårt liv i en vecka. Då kanske du förstår hur höga krav och hög press och ansvar vi har på oss." - Tjej, 14 år

"Om jag till exempel ber om hjälp med matte, då kanske jag blir stämplad att okej, han är dum, han kan inte matte." - Kille i fokusgrupp

"Vi får inte tillräckligt med hjälp av vissa lärare. Hon säger istället gå och hjälp dig själv." - Tjej i fokusgrupp

"Många gånger har lärare sett när vi blir behandlade orättvist. Lärarna ser men de gör ändå inget åt saken." - Tjej i fokusgrupp

"Fler behöriga lärare och stödpersonal i skolor." - Tjej, 14 år

Från enkät till barn och unga om Covid-19

När barnen har varit hemma från skolan, svarar 59 % att de har haft allt de behöver. Övriga saknar till exempel dator (17%), tillräckligt internet (14 %), möjlighet att arbeta ostört (14 %) och stöd från vuxna i skolarbetet (18%). Vart tionde barn uppger att de saknar lunch och mellis som de vanligtvis får i skolan.

Många barn vi möter är oroliga för sina betyg, för att de inte lär sig tillräckligt och därmed för sina framtidsutsikter. Redan innan pandemin fanns det studier som visade att barn och unga som kommit sent i barndomen till Sverige – med eller utan sin familj – hade det svårare att klara skolan och kunna studera vidare. Detta riskerar att förvärras än mer med pandemin och den digitaliserade undervisningen. *"Jag är orolig över att inte komma in på universitet eller det programmet jag vill för att jag pluggar hemifrån"* Tjej, sista året på gymnasiet

Från RBUF

- Normkritisk skola där alla barn blir lyssnade på (könsneutrala omklädningsrum och toaletter)
- Inga läxor – läromålen ska nås på skoltid med lärarnas hjälp
- Främja demokratiskt engagemang, giltig frånvaro för barn när de engagerar sig politiskt
- Statlig och avgiftsfri skola och förskola (säkerställ att gymnasiet alltid är kostnadsfritt)
- Skolan ska aktivt förhindra vinklat historieberättande
- Avgiftsfritt fritids som alla barn ska ha tillgång till

INRIKTNING 3: ATT VÄXA UPP UTAN VÅLD

Globalt mål: Frihet från våld

Från internt PM om barns upplevelser av islamofobi i allmänhet och koranbränningar i synnerhet

Sammanställningen nedan bygger på enstaka medarbetares reflektioner, och gör inte anspråk på att spegla alla perspektiv av frågan.

- Barn har uttryckt att de inte känner att de accepteras som en del av den svenska samhället eller del av svenska befolkningen, de påverkas i allra högsta grad av händelserna och polariseringen i samhället.
- När barn uttrycker oro, sorg, rädsla, ilska till skolpersonal om koranbränningar så visar vuxna en oförmåga att bemöta barns känslor och hjälpa till att göra världen mer begriplig. Detta riskerar att lämna barn ensamma med sin förförståelse och dra sina egna slutsatser (vilket riskerar att öka känslan av att du inte är en del av samhället)
- Barn uttrycker många olika slags känslor och värderingar gällande den sociala oron som varit i Rosengård. En del har uttryckt att de vill agera ut sin frustration och ilska över koranbränningar medan många andra uttrycker främst rädsla, oro och sorg över att det finns de som gör upplopp i deras område och över polisens oförmåga att skydda de boende och deras bilar.
- Flera av föräldrarna som kollegor möter från området känner inte att deras område skyddas av polisen som det ska vid upplopp.
- Från migrationsverksamheterna har det även vid tillfällen från en del ungdomar lyfts en irritation och oro kring de upplopp som följt koranbränningarna med tankarna att detta i längden kommer att drabba dem som grupp.

Från enkät till barn och unga om Covid-19

"Det jobbigaste med viruset är att jag inte kan få träffa vänner i skolan, och en annan sak är att träffa min pojkvän. Förut brukade jag låtsas att jag skulle göra skolgrejer, men jag träffade då min pojkvän. Nu finns det ingen chans för oss att ses. Det skulle aldrig hända att jag berättar om honom för min familj. Jag kommer då trampa på familjens heder och då kommer hela slakten vara ute efter mig." – från samtal i chatten

"Det skulle bli en hel bok om jag skrev allt jag inte får göra. Jag får inte ha sex, får inte vara hemma hos killar, inte gå ut på fest, vara sent ute – inte ens om jag ska på promenad. Det är egentligen ingen skillnad nu än innan corona – ja, en grej är väl att jag alltid är hemma nu och övervakas vad jag gör. Jag längtar till skolan, jag hoppas det här snart är över." – från samtal i chatten

Från Vuxna – vad gör dom? Barns röster om rasism

"Jag har varit med om lärare som varit jättekränkande. En gång sa en lärare att våra betyg i vår skola var sämre för att det bara finns elever med utländsk bakgrund på vår skola. Då sa jag till honom att det inte beror på våra bakgrunder, det är bara bra att vi kan fler språk och kommer från olika kulturer. Att vi får sämre betyg beror istället på att vi inte får samma chanser." (Ungdomsambassadör, 17 år)

"En idrottslärare brukade säga att vi tjejer inte kan ha på oss slöja på gympan. Men det gick ju hur bra som helst. Jag var en av de snabbaste tjejerna i klassen och jag hade på mig min slöja! Jag har också varit med om rasism från andra elever. När jag började ha slöja i sjuan var det en kille i skolan som rev av mig slöjan. Jag

blev helt skakis och jag ringde pappa och vi gick till rektorn. Men de vuxna på skolan brydde sig inte kändes det som. Rektorns svar var att hon inte kunde kontrollera det men skulle prata med honom. Jag låtsades att jag inte brydde mig men det var väldigt jobbigt. Jag bytte sen skola.” (Ungdomsambassadör, 17 år)

Barn tycker det är viktigt att de blir lyssnade på och hörsammade i beslut som berör dem.

70% har svarat att det är mycket eller ganska viktigt att ”de som bestämmer i området där du bor lyssnar på barn”. Cirka hälften av barnen tycker att de som bestämmer i området lyssnar ofta eller ibland, 38% vet inte och 11% tycker att de som bestämmer aldrig lyssnar på barn. Bland barn med utländsk bakgrund är det dubbelt så stor andel som har erfarenhet av att inte ha något inflytande. Vart femte barn eller 20% av dessa svarar att de som bestämmer i området där de bor aldrig lyssnar, medan motsvarande siffra är 7% bland barn med svensk bakgrund

”Man ska gå till typ en vuxen, men jag vet inte, vuxna – vad gör dom?” (Noor)

”Lärarna ser oftast inte sakerna som vi utsätts för” (Lilly)

- Barn ser rasism i skolan, i offentliga miljöer och på sociala medier. Skolan är jämfört med fritiden den plats där det är störst risk för barn att bevittna och utsättas för rasism. Cirka hälften har sett rasism på sin skola.
- Barn har kännedom om sina rättigheter; nio av tio har hört talas om barnkonventionen, och sju av tio har arbetat med barnkonventionen i skolan. Däremot uttrycker barnen att de vuxna, på grund av passivitet, misslyckas med att tillgodose deras rättigheter.
- Bland barn med utländsk bakgrund är det en högre andel – vart fjärde barn – som uppger att de har blivit diskriminerade och/eller trakasserade jämfört med barn med svensk bakgrund, där vart sjunde barn uppger det.
- Bland barn som är troende muslimer är det något mer än var fjärde (27%) som uppger att de blivit diskriminerade och/eller trakasserade.
- Vart femte barn med utländsk bakgrund är orolig för att bli retad utifrån etnisk tillhörighet, vilket kan förstås utifrån minoritetstress.
- Barn berättar att vuxna inte lyssnar, förstår eller tar barnens erfarenheter av rasism på tillräckligt stort allvar. Vuxna saknar tillräcklig insikt för att kunna se och därmed motverka rasism.
- Barn berättar att vuxna misslyckas med att skydda barn från rasism, och från repressalier knutna till när barn själva väljer att ingripa och agera antirasistiskt.

Från Mellan Stolarna

”Jag var för bra för BUP tydligen. Jag förstår inte varför, jag mådde ju så dåligt.” – Barn 14 år

”Jag fick berätta vad som hade hänt på Barnahus, men sedan var det ingen som frågade om jag behövde något mer.” – Barn, 13 år

”Alla barn borde ha rätt att prata med någon om det man har varit med om, men det är inte så lätt att få prata med någon på typ BUP.” – Barn, 13 år

”Ärligt så tänker jag inte att jag har varit med om våld. Jag vet att jag har det, men det känns ändå inte riktigt så. Jag tänker att det alltid finns andra som har haft det mycket värre, så varför ska jag klaga liksom?” – Barn, 18 år

”Jag har alltid varit liksom duktig, och andra ser bara en glad och social solstråle som är med på alla aktiviteter överallt. Då har jag sluppit vara hemma och höra mammas elaka ord om hur dålig jag är, och det har varit mitt sätt att överleva. Men andra ser inte hur trött jag känner mig.” - Barn, 15 år

Jag berättade aldrig för någon annan vuxen om att jag och mamma utsattes för våld hemma. Jag fick inte berätta det för någon. Jag berättade för mina kompisar men ingen vuxen. – Barn, 12 år

När det gäller olika typer av våld som vuxna utsatt barn för svarade eleverna så här:

- 24 procent har någon gång blivit utsatta för fysiskt våld
- 16 procent har blivit utsatta för psykiskt våld
- 14 procent har upplevt våld mellan vuxna i familjen
- Sex procent har upplevt försummelse
- Nio procent (14 procent av flickorna och två procent av pojkarna) har utsatts för sexuella övergrepp av en vuxen person

"Jag var stökig i skolan och hamnade ofta i slagsmål. Jag hade ingen att prata med, ingen verkade fatta." – Barn, 12 år

"Att få hjälp är bra, det blir bra. Alla barn skulle få det. Prata om allt som är läskigt, först ville jag inte, men sen få spela memory eller leka. Jag blir bättre." – Barn, 8 år

"Det har hjälpt mig att berätta, som att man blir lättare. Någon som lyssnar på mig. Det är bra på något sätt. Det är fortfarande stress men jag är mer stabil, jag känner mig mer nöjd med mig själv" – Barn, 17 år

"De pratade om våld i skolan, att vuxna inte får slå barn och så. Då kändes det som att alla tittade på mig även om jag visste att det inte var så." – Barn, 12 år

"Om man ska upptäcka våld mot barn och ser ett barn med skador ska man fråga om han eller hon har blivit slagen. Vuxna ska våga fråga barn." – Barn, 12 år

"Jag tycker att alla barn ska ha någon som de kan prata med om det de har varit med om, då känns det bättre." – Barn, 7 år

"Detta är inte bara mina erfarenheter utan även andras. BUP måste ta barn seriöst. Om jag säger att jag har jättemycket ångest attacker så kan de inte bara säga. Har du testat att andas? Det är väl klart jag andas, annars skulle jag ha dött. De tänker att barn inte fattar, men vi fattar mer än vuxna tror." – Barn, 15 år

"Jag trodde jag skulle få hjälp, men alla hatar mig. Till och med BUP hatar mig."

"Ingen hjälper oss. Ingen hjälper min mamma att hjälpa oss efter allt som hänt. Det är bara jag som hjälper henne. Jag är van att hjälpa min mamma och att finnas för henne. Jag har blivit bäst på det, men det är mycket jag inte kan." – Barn, 12 år

Sammanfattning från Dialogforum med ungdomar 16 juni, 2021

"Osäkra vilsna, känner att de inte hör hemma någonstans, ofta problem hemma, ser möjligheter med att bli bekräftade, uppmärksamhet, ser NMR som en stor välkomnande familj med öppna armar, kan lika vara en annan extrem organisation"

"Som människa behöver man trygghet, kärlek och gemenskap. Det är tre viktiga faktorer för att en människa ska må bra. Om man som ung saknar trygghet och kärlek i sin familj och dessutom har sociala och ekonomiska svårigheter så finns det en större risk att man söker sig till dessa nätverk."

"Bemötande – inte skjuta bort! I skolan, att lärare bara förkastar rasistiska åsikter, det blir bara värre då..."

En nyckel till att förhindra situationer som denna är utbildning. När man till exempel pratar om högerextremism tänker man oftast på nazism men det finns så mycket mer.

Om skolor, föreningar och andra organ skulle prata mer om konsekvenser av högerextremism skulle fler förstå allvaret

Om alla barn i Sverige hade lika förutsättningar att klara utbildning osv i livet tror jag inte att våldsamma grupper hade funnits på samma sätt

Jag och mina kompisar är engagerade i HBTQ-frågor. Man är inte trygg någonstans...

Vuxna behöver ha utbildning. Fatta hur viktigt detta är!

När det kommer till unga som ansluter sig till NMR tror jag att i de flesta fall inte handlar om ideologin, utan att man helt enkelt vill bli sedd och hörd.

Barn vet inte om polisen och myndigheter och vet inte var de ska söka hjälp

Från RBUF

- Barnmisshandel är ett folkhälsoproblem – rättsskyddet behöver stärkas för våldsutsatta barn och förebyggande arbetet mot våld behöver öka
- Inför misshandel av barn som en egen brottsrubricering – barnet ska inte behöva bevisa att våldet orsakat smärta
- Psykiskt våld ska vara straffbart, att se någon annan utsättas för våld i familjen är psykiskt våld.
- Alla barn ska ha tillgång till Barnahus med god kvalitet – ska finnas tydliga nationella kvalitetskrav för Barnahus så att bostadsort inte avgör vilket stöd ett barn får
- Barn som lever med föräldrar med missbruksproblem ska få stöd som är tillgängligt och som de vet hur de ska söka, det behövs satsningar på uppsökande verksamhet

- Dokumenterade sexuella övergrepp ("barnpornografi") behöver finnas ett samarbete internationellt och nationellt mellan rättsväsende, civilsamhälle och internet- och telekomföretagen. Alla internetleverantörer ska omfattas av filtret
- Skyndsamhetsregler ska även gälla unga målsägande för barnpornografibrott. Håller med barnrättskommittén om att Sverige måste utvidga definitionen av vad som är brott så att ljudinspelningar av övergrepp också förbjuds

INRIKTNING 4: ETT SAMHÄLLE SOM GÖR SITT JOBB

Globalt mål: Trygghetssystem och motståndskraft

Från Ung Röst

"Vuxna ska lyssna på oss mer och de ska acceptera våra val och inte få oss att ändra på oss. För om vi har något som vi tycker, så borde de låta oss tycka det..." - Kille i fokusgrupp

Inflytande

67% tror att politiker/de som bestämmer sällan eller aldrig lyssnar på barns åsikter

37% upplever att de sällan eller aldrig fått vara med och tycka till om/påverka det som är viktigt för dem i skolan

79% upplever att de sällan eller aldrig fått vara med och tycka till om/påverka i området där de bor

69% vill vara med och påverka för lika rättigheter för tjejer och killar

12% tycker att politiker/de som bestämmer i Sverige gör tillräckligt för miljön och klimatet

Trygghet och hälsa

11% har under det senaste året varit oroliga för att de själva, deras familj eller någon annan de känner ska bli utsatta för våld i området där de bor

12% har under det senaste året varit oroliga för att familjens pengar inte ska räcka till det de behöver

33% har det senaste året varit ledsna eller nedstämda under två veckor eller längre, bland de som varken identifierar sig som tjej eller kille är denna siffra så hög som 67 %.

11% har varit med om att en vuxen kontaktat dem på sociala medier och velat prata om sex

9 % av barn och unga "inte till någon" på frågan om vart de vänder sig om de mår dåligt eller behöver prata med någon

"Barn ska kunna söka hjälp för sitt välmående på ett enklare sätt och inte behöva vänta i en kö." - Tjej, 16 år
"Kriminalitet för man kan bli rädd av att nån blir skjuten och dör. Man kan börja tänka på det för mycket så man mår dåligt." - Kille, 12 år

När vi i en öppen fråga undrade vad barn och unga med egna ord tycker är viktigast för politiker att fokusera på under valåret 2022 valde nära 6 000 barn och unga att svara. Närmare hälften tar upp miljö och klimat som den viktigaste frågan. Ungefär 1 000 barn tar också upp skolfrågor. När vi sedan utifrån ett antal fasta svarsalternativ frågade vad barn själva vill vara med och påverka svarade barnen i högst utsträckning frågor som lika rättigheter mellan killar och tjejer, barns hälsa och mående samt mot rasism. Att barn är engagerade och har mycket att säga till dagens politiker är en tydlig slutsats utifrån svaren.

"Om jag var statsminister skulle jag lyssna på vad barn har att säga." - Kille i fokusgrupp

"Jag vill gärna rösta och jag brinner för att göra Sverige till ett bättre land." - Tjej i fokusgrupp

Från enkät till barn och unga om Covid-19

Många av de barn vi möter har kontakt med olika samhällsorgan på grund av sin utsatthet. Många barn vittnar om svårigheter att få stöd och hjälp under pandemin på grund av rådande restriktioner. Möten ställs in med kort varsel på grund av sjukdom. Sjukvårdsinsatser skjuts upp på grund av omställning. Elevhälsan är inte tillgänglig när skolan sker på distans. Väntetider för att få hjälp från BUP ökar. För dessa barn har också distansundervisningen lett till större svårigheter att få stöd och hjälp, då lärare och elevhälsa, dit barnet kanske skulle ha vänt sig för stöd i första hand, inte finns tillgängliga på samma sätt.

I våra verksamheter märker vi att det blivit svårare för barn och unga att söka stöd och hjälp på grund av omställningen till digitala träffar. Detta gäller bland annat vårdkontakter, när ett barn eller ungdom blivit hänvisad till en plats som sedan är stängt på grund av pandemin. Vi märker det också hos de barn som skulle vilja ta med en vän eller annan de litar på vid myndighetskontakter, men inte får det. Det finns en stor risk att konsekvensen blir att barn inte får stöd i tid.

I vår enkät till barn svarar 12 % att en eller båda föräldrarna blivit arbetslösa på grund av pandemin. 47 % uppger att detta gör de mycket eller ganska oroliga. *"Göra så att mamma och pappa får pengar, fast dom inte får jobba kvar. Går inte vänta flera månader på att få pengar."* - barns råd till politiker i vår enkät

Vi vill också lyfta vår oro för barns och ungdomars syn på vuxensamhället efter pandemin. Många barn och unga vi möter uttrycker en stor besvikelse och frustration över hur pandemin har hanterats, inte minst vad gäller möjligheten till fritidssysselsättning. Många känner att vuxenvärlden har svikit dessa ungdomar, berövat dem det som gjorde livet värt att leva. Föräldrar som ringer till vår orostelefon för att motverka våldsbejakande extremism lyfter ofta oro för barnens uttalade förakt mot samhällsinstitutionerna, ett förakt som har vuxit i pandemins spår. Denna frustration och besvikelse behöver bemötas och hanteras, annars riskerar vi ha en generation som inte litar på vuxenvärlden.

Från RBUF

- Tredje tilläggsprotokollet ska skrivas under
- Ett fjärde tilläggsprotokoll om sexualitet, könsidentitet och könsuttryck av FN:s generalförsamling som grund för diskriminering enligt artikel 2, även intersexbarn ska skyddas av artikel 2
- Ingen föds kriminell – fattigdom, rasism, utanförskap och ojämlikhet pressar barn in i kriminalitet. Trött på prat om hårdare straff och fler poliser - det som behövs är social och ekonomisk trygghet, likvärdig utbildning, en meningsfull fritid, närvarande vuxna och möjlighet att få jobb och bostad i framtiden. Fler fritidspedagoger, socialsekreterare och skolkuratorer gör skillnad – inte fler poliser, ordningsvakter och övervakningskameror.
- Inför socioekonomisk status som diskrimineringsgrund
- Inför ett tredje juridiskt kön. Ska vara kostnadsfritt att byta kön och att det ska vara möjligt för alla oavsett ålder. Intersexbarn utsätts för diskriminering och kränkning inom vården
- Stärk LSS – lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, rätten till personlig assistans ska inte inskränkas
- Sverige och EU ska öppna gränserna och sluta deportera barn
- Öppna gränserna – statsgränser är rasistiska och gör att barn drunknar i Medelhavet
- Asylprövning ska kunna göras på svenska ambassader utomlands och inre gränskontroller ska sluta göras
- Inga barn i förvar
- All medicinsk åldersbedömning ska stoppas
- Skolplikten ska omfatta asylsökande barn och tidsgräns ska finnas för asylsökande barn att börja skolan – högst 1 månad

- Barnrättsperspektiv ska alltid komma först i asylprocessen, och beslutsfattare, myndigheter och institutioner ska utgå från barnets bästa. Barnkonsekvensanalyser för alla beslut.
- Alla barn som föds i Sverige ska få svenskt medborgarskap. Statslösa barn ska få medborgarskap – alla barn har rätt till en identitet.
- Sänk rösträttsåldern – 16 år som första steg
- Motverka rasistiskt och nazistiskt hat – nazistiska organisationer ska inte få tillstånd att demonstrera
- Regeringen måste tvinga polisen och rättsväsendet att prioritera arbetet med hatbrott, till exempel genom budget och regleringsbrev. Staten ska inte ge stöd till nazistiska och rasistiska organisationer. Våra gator ska vara fria från nazism och rasism!
- Stötta barns rätt att strejka från skolan, vuxna borde enklare kunna strejka i solidaritet med barn eller i barns ställe. Viktigt med vuxna allierade, framför allt föräldrar och lärare. Utbilda barn om deras rättigheter, enligt artikel 42 men idag har många barn dålig koll på sina egna rättigheter. BK ska finnas tillgänglig för alla barn och lära barn om den i tidig ålder (även vuxna). Förenklad version av BK ska finnas i varje klassrum.
- Radikala förändringar i klimat och miljö, jämnare resursfördelning globalt och stärkt demokrati är lösningar i klimatkrisen
- Total utfasning av fossila bränslen till 2030, satsa på klimatsmarta energikällor
- Nedmontering av köttindustrin och satsningar på svensk produktion av växtbaserad mat
- Hårdare lagar om miljöpåverkan för företag, kraftig och omfattande utsläppsbaserad företagsskatt, koldioxidmärkning av varor
- Utbyggd och avgiftsfri kollektivtrafik, snabba och billiga tåg, flygförbud för frakt av varor och flygransonering för resor i jobbet och på fritiden

ÖVRIGT

RBUF:s 15 krav till regeringen

- Ta fram studier av barns upplevelser: islamofobi, sorg och avsaknad av sorg hos barn som utsätts för gatuvåldet, rasprofilering påverkar barn
- Myndigheter måste agera rätt och snabbt: oberoende utredningar, inkludera polis och andra aktörer inom rättsväsendet som samhällsområden i diskrimineringslagen, polisens och ordningsvaktens utbildningar ska innehålla fler praktiska moment för bemötandet av barn, krispaket till skolor för elever som upplevt gatuvåld
- Statens roll: barnkonsekvensanalyser på samtliga förslag till lagändringar gällande gängkriminalitet och socioekonomiskt resurssvaga områden, erkännande av institutionaliserad islamofobi existerar i Sverige, tryggare och mer levande förorter – involvera barn genom riktiga dialoger.
- Rätt till likvärdigt skydd: fånga upp och stötta barn som har trauman av gängvåldet, islamofobi som en egen brottsrubricering, rasprofilering som egen brottsrubricering

Sammanställning av vad unga civilsamhällesaktörer har förmedlat till Rädda Barnen:

- Stötta oss i vår organisering och lyft de frågor som vi lyfter i påverkan
- Var en allierad, ibland så behöver vi hjälp att lyfta frågan som en barnrättsfråga och har ibland inte tillgång till samma rum som Rädda Barnen har – det är därför viktigt att ni lyfter våra perspektiv och frågor i de rummen.
- Viktiga frågor som Rädda Barnen inte gör tillräckligt inom idag: klimatfrågan, barn med funktionsnedsättnings rättigheter och HBTQI-barns rättigheter.

LÄNKAR TILL RAPPORTER SOM NÄMNS:

[One Year of Pandemic: Consequences for children and future risks | Save the Children's Resource Centre](#)

[Mellan Stolarna: Barn som har utsatts för Våld och inte får Hjälpa att må bra igen – ett Dubbelt Svek | Save the Children's Resource Centre](#)

[Adults – what do they do? Children's Voices on Racism in Schools | Save the Children's Resource Centre](#)

[Rädda Barnens Ungdomsförbund – Makt åt unga! \(rbuf.se\)](#)

[barnrapport-se_low.pdf \(raddabarnen.se\)](#)

[“Missing Out” Barn och ungas erfarenheter av ekonomiska svårigheter | Save the Children's Resource Centre](#)

[rb_ung_rost_webb.pdf \(raddabarnen.se\)](#)

